

них) транспортних засобів.

Особливості визначення дати першої реєстрації автомобілів, що були у користуванні, визначено розділом 7 Інструкції про порядок здійснення підрозділами Державтоінспекції МВС державної реєстрації, перереєстрації та обліку транспортних засобів, оформлення і видачі реєстраційних документів, номерних знаків на них, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 11.08.2010 № 379 [4].

У разі, коли на транспортні засоби уповноваженими державними органами, в тому числі іноземними, видано реєстраційні документи, що дають право їх експлуатувати, вони вважаються використовуваними.

Таким чином, датою початку користування (вводу в експлуатацію) транспортних засобів, що були в користуванні, правомірно вважати дату їх першої реєстрації, що визначена в реєстраційних документах, які видано уповноваженими державними органами та які дають право експлуатувати ці транспортні засоби на постійній основі.

Література

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» № 71-VIII від 28.12.2014 року // Офіційний вісник України. – 2015. – № 3. – С. 46.
2. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50-51. – С. 572.
3. Закон України «Про дорожній рух» // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 31. – С. 338.
4. Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення підрозділами Державтоінспекції МВС державної реєстрації, перереєстрації та обліку транспортних засобів, оформлення і видачі реєстраційних документів, номерних знаків на них» № 379 від 11.08.2010 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 8. – С. 394.

Голобутовський Роман Зіновійович
суддя Дніпропетровського
окружного адміністративного суду,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри загальноправових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: АНАЛІЗ ДОКТРИНАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ

Прагнення Української держави стати членом Європейського співтовариства спрямовує її на шлях реформування системи органів державної влади (від правосвідомості кожного державного службовця до оптимізації структу-

ри та діяльності органу взагалі). Саме в контексті цих перетворень одним із завдань держави є створення правоосвіченого, дієвого, активного та стійкого громадянського суспільства, спроможного брати участь у формуванні та реалізації державної політики, в прийнятті рішень. Виконанню цього завдання сприятиме становлення та розвиток інституту транспарентних відносин в державі, налагодження діалогу «державна – громадськість».

Науковці виділяють різні проблеми реалізації принципу транспарентності. Так, О. Щербанюк зауважує на недосконалої, а в деяких випадках – відсутності дії прозорості та відкритості в діяльності комітетів Верховної Ради України [1; 2, с. 100]. Аналізуючи норму закону, науковець вказує на закритість для народу роботи парламентських комітетів та недієвість механізму реалізації права громадян бути поінформованими про їх діяльність, а тому пропонує оновити законодавство нормами щодо запровадження механізму зобов'язання комітетів здійснювати свою діяльність на засадах гласності, прозорості та відкритості.

На думку І. Мінаєвої, проблема використання ЗМІ деякими політичними партіями, блоками тощо з метою реалізації власних інтересів, подання здебільшого суб'єктивної, однобічної інформації, через яку формується вигідна тій чи іншій політичній силі суспільна думка [3, с. 322], є дуже актуальною для України та потребує першочергового вирішення шляхом відокремлення ЗМІ від будь-якого джерела впливу та забезпечення реальної та дієвої незалежності «четвертої гілки влади».

На низьку активність громадянського суспільства та недієвість механізмів залучення громадян до прийняття рішень через невміння і небажання представників влади керуватися в роботі принципами прозорості та відкритості посилаються В. Ярошенко і О. Григорян [4, с. 88-89; 5, с. 9]. Вирішення цієї проблеми потребує офіційного і неофіційного тлумачення принципів прозорості та відкритості для посадових осіб і громадян.

У свою чергу, Т. Слінько вважає основною проблемою переважно безпідставну відмову органів державної влади у наданні інформації, відносячи її до інформації з обмеженим доступом, тоді як громадяни не знають про цю незаконність відмови, тож підвищення інформаційно-правової культури громадянського суспільства є нагальною потребою Української держави [6, с. 259-260]. Наукові розробки вченого звертають нашу увагу на відсутність обізнаності громадян у своїх правах, чим користуються державні службовці. Для вирішення даної проблеми потрібно проводити правоосвітницькі заходи з громадськістю щодо інформування їх про наявність низки прав та механізми їх використання.

На недостатньому усвідомленні громадянами і державними службовцями необхідності та важливості відкритої та прозорої влади наголошує Н. Грищенко. Науковець пропонує опанувати теоретичні знання стосовно інституту транспарентності шляхом роз'яснень, методичних рекомендацій, тренінгів з державними службовцями із залученням громадськості [7]. Вчена

вказує на розуміння потреби дії принципу транспарентності як засади діяльності органів державної влади, а тому необхідно створити відповідне законодавство, яке б розтлумачило поняття, характеристики принципу транспарентності та узагальнило шляхи його реалізації в єдиному акті.

Президентом України визначено основну проблему реалізації принципу транспарентності – слабкість громадянського суспільства, проблеми розвитку якого та шляхи вирішення таких проблем визначені в указі «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» [8]. Насамперед, держава повинна сприяти підвищенню рівня правової культури ще з початкових рівнів освіти, коли свідомість перебуває у процесі формування, шляхом спеціальних уроків, бесід, тренінгів, анкетувань, опитувань тощо.

Отже, аналіз наукових досліджень дозволяє класифікувати виділені проблеми на види: 1) теоретичні (нерозуміння громадськістю важливості громадського контролю за діяльністю органів державної влади та ін.) та практичні (рівень кваліфікаційної підготовки державних службовців тощо); 2) нормативного (відсутність спеціального закону щодо безпосередньо транспарентних відносин і т.п.), організаційного (ігнорування державними службовцями обов'язку опублікування результатів своєї діяльності тощо) та технічно-ресурсного (проблема доступу до Інтернету та ін.) характеру; 3) проблеми у діяльності органів державної влади та у розвитку та становленні інституту громадянського суспільства.

Відповідно до всіх зазначених науковцями проблем та способів їх вирішення необхідним є: 1) оновлення інформаційного законодавства (в т.ч. встановлення відповідальності за порушення чи невиконання вимог такого законодавства); 2) розробка законопроекту «Про транспарентні відносини органів державної влади з громадськістю», в якому передбачити норму-дефініцію стосовно таких понять, як «транспарентність», «прозорість», «відкритість» в контексті транспарентності, «транспарентні відносини» тощо, а також регламентацію транспарентних відносин та механізм їх реалізації; 3) належна підготовка кадрів державної служби: визначення сутності та ролі в їх діяльності принципу транспарентності; основи сучасних інформаційних технологій; 4) пропагування серед громадськості важливості інституту громадянського суспільства, форм самоорганізації останнього, безпосередньої участі в управлінні державними справами, розробці та прийнятті рішень, відновлення довіри до органів державної влади, ЗМІ, громадських організацій; 5) відновлення недієвих та запровадження нових інститутів безпосередньої участі громадян у здійсненні державної влади та прийнятті рішень (громадські слухання, консультації з громадськістю, обговорення питань та проектів рішень, громадська експертиза тощо); 6) теоретичне, законодавче та практичне запровадження напрямів належної ефективної взаємодії органів державної влади та громадськості на засадах транспарентності; 7) інші заходи відповідно до наукових розробок, законодавства та міжнародного досвіду.

Література

1. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04 квіт. 1995 р. (зі змінами і доповн.) // Відомості Верхов. Ради України. – 1995. – № 19. – Ст. 134.
2. Щербанюк О.В. Принципи транспарентності та гласності як реальні конституційні умови здійснення народовладдя / О.В. Щербанюк // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 3. – С. 98-101.
3. Мінаєва І.М. Відкритість і прозорість діяльності органів публічної влади/ І.М. Мінаєва // Теорія та практика державного управління. – 2008. – Вип. 4. – С. 320-326.
4. Ярошенко В.М. Транспарентність та відкритість влади як механізми становлення інституту демократичної громадянськості / В.М. Ярошенко // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер.: Політологія. – 2012. – Т. 182, Вип. 170. – С. 85-91.
5. Григорян О.О. Світовий і вітчизняний досвід забезпечення прозорості та відкритості органів державної влади в реалізації публічної політики (інформаційний аспект) / О.О. Григорян // Державне управління: теорія та практика. – 2012. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12GOOPIA.pdf>.
6. Слінько Т.М. Транспарентність влади та політико-правова культура громадян / Т.М. Слінько // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер.: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2013. – № 3. – С. 258-260.
7. Грищенко Н. Транспарентність влади: нема патрициїв – нема васалів / Н. Грищенко // Віче. – 2008. – № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/982>.
8. Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації : Указ Президента України від 24 бер. 2012 р. (зі змінами і доповн.) // Офіційний вісник Президента України. – 2012. – № 13. – Ст. 322.

Грицай Ірина Олегівна

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ**

Зовнішня політика України зорієнтована на ефективну і поступову інтеграцію до Європейського Союзу, тому результат забезпечення гендерної рівності в національній правовій системі має відповідати європейським стандартам.

В Європі гендерна рівність обумовлюється належним правовим зрівнянням можливостей жінки й чоловіка. Будь-яка правова система включає гендерні відмінності та наділяє жінок і чоловіків певним соціальним статусом, а існуючі гендерні стереотипи й усталена система гендерних відносин впливають на формування і реалізацію окремих правових інститутів і норм. Гендер-